

ЛІТЕРАТУРА

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя

Кафедра транспортних технологій та механіки

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни
«Митне право»

спеціальність
275 Транспортні технології
(на автомобільному транспорті)

Тернопіль - 2018

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Митне право» для студентів спеціальності 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» / Н. С. Марценко / Тернопіль : ТНТУ , 2018 - 66 с.

Методичне видання містить вказівки до виконання самостійної роботи, завдання для самостійного опрацювання, ключові поняття і терміни, нормативно-правові акти та спеціальну літературу.

Призначене для студентів спеціальності 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)».

Укладач: к.ю.н., асистент Н. С. Марценко

Рецензент: к.т.н., асистент М. В. Бабій

Відповідальна за випуск: Н. С. Марценко

Методичні вказівки розглянуто і схвалено на методичному семінарі кафедри транспортних технологій та механіки.

Протокол № «___» від «___» «_____» 2018 року.

Методичні вказівки рекомендовано до друку методичною комісією факультету інженерії машин, споруд та технологій.

Протокол № «___» від «___» «_____» 2018 року.

Вступ

Виникнення і становлення митного права України пов'язане з розбудовою незалежної держави та активізацією її зовнішньоекономічних відносин. Проголосивши Декларацією про державний суверенітет України незалежність та самостійність в економічній сфері, Україна, поряд з іншими інститутами державності, започаткувала тим самим свою самостійну митну політику та митне законодавство. Значення цих інститутів при здійсненні зовнішньоекономічних відносин і міжнародного співробітництва в інших галузях важко переоцінити. Митне право відіграє важливу роль у здійсненні процесу захисту економічних інтересів України, створенні сприятливих умов для розвитку її економіки, захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності і громадян, інтеграції його у світове економічне співтовариство, а також удосконалення митного регулювання.

Митне законодавство порівняно з законодавством інших галузей права є найбільш молодим та нестабільним. Це вимагає від студентів підвищеної уваги до тих змін, що відбуваються в його змісті та структурі, поглиблення їх творчої активності та самостійності при засвоєнні основних розділів курсу.

Курс митного права передбачає вивчення складного комплексу теоретичних положень, правових інститутів, державних структур, широкого діапазону суспільних відносин у сфері митної справи.

Предметом навчальної дисципліни «Митне право» є норми права, що регулюють суспільні відносини, які виникають у процесі переміщення через митний кордон України товарів, предметів і транспортних засобів, а також правові категорії, наукові погляди та концепції, характерні для науки митного права.

Метою вивчення дисципліни є набуття студентами знань про правові основи митної справи, головні принципи переміщення товарів та

транспортних засобів через митний кордон України, митні режими, правила митного оформлення, порядок декларування, організації та здійснення митного контролю, притягнення до юридичної відповідальності за порушення митних правил.

Оволодіння знаннями відбувається у формі лекцій, практичних занять, виконання студентами самостійних завдань.

Самостійна робота студента є невід'ємною складовою частиною навчального процесу і основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Основна мета самостійної роботи – засвоєння навчального матеріалу, передбаченого програмою курсу і не охопленого іншими видами занять – лекційними, практичними тощо. Самостійна робота студентів сприяє розвитку у них юридичного мислення та формування правосвідомості, навичок цілеспрямованої самостійної роботи з нормативними актами та літературними джерелами, вміння на їх основі аналізувати та вирішувати проблемні питання і робити власні висновки та обґрунтування як теоретичного, так і практичного характеру.

Самостійна робота відповідно до завдань, передбачених цими методичними матеріалами, полягає у самостійному вивченні навчального матеріалу - літератури і нормативних актів за темами і питаннями програми, їх осмислюванні та опрацюванні. Складні питання і труднощі, які виникають при самостійному вивченні матеріалу, можуть бути роз'яснені викладачем під час проведення практичних занять та в порядку індивідуальної роботи зі студентами. Самостійна робота має сприяти поглибленню професійних знань, викликати бажання до більш ґрунтовного вивчення конкретної проблематики за програмою курсу.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні лекційних та практичних занять.

Пропоновані методичні вказівки допоможуть раціональніше використовувати час при самостійному вивченню даного предмета.

**Методичні рекомендації та плани до вивчення тем,
які виносяться для самостійного вивчення:**

**ТЕМА 1. Митна справа. Поняття та джерела
митного права України.**

Питання для самостійної роботи:

1. Історія виникнення митної справи.
2. Походження термінів «мито» і «тариф».
3. Засоби реалізації митної політики.
4. Конституція України як джерело митного права.
5. Структура Митного кодексу України.

Ключові поняття:

мито, митниця, митник, Державний скарб, вивізне мито, ввізне мито, митне право, предмет митного права, імперативний метод, диспозитивний метод, принципи митного права, джерела митного права, система митного права, протекціонізм.

Вказівки:

Студенту слід розуміти різницю між митною справою та митним правом: перше – це порядок діяльності уповноважених митних органів з реалізації митної політики держави, друге – це сукупність норм (правил) переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон України. Особливу увагу звернути на класифікацію джерел митного права, на місце міжнародних норм, рішень Конституційного суду України та значення норм Конституції України.

Митна справа безпосередньо пов'язана із товарним виробництвом та міжнародною торгівлею і обміном. Вона є найпростішою формою оподаткування. На території сучасної України митна справа почала

розвиватись у рамках Київської Русі та окремих князівств від стягнення грошових чи натуральних зборів із реалізованих товарів у районах поживавлення торгівлі чи на перехрестях торгових шляхів. Пізніше це пов'язувалось із спеціалізованими закладами: торговельними та постійними дворами, пунктами промислового обміну та складування товарів. Їх поява у східних слов'ян відноситься до VIII століття та пов'язується багатьма істориками із започаткуванням та розвитком торгівлі із Візантією та іншими державами. Митна справа у древніх русичів була започаткована знаменитим договором князя Олега із Візантією. У Київській Русі серед численних зборів та мит були поширені «осьмині» (восьма частина від вартості товару) та «мит». Ці збори стали йменуватися з часом митом «мытъ», а місця, де вони стягувалися, - митниці. З часів монгольської навали започатковано таке поняття як «тамга», від якого й пішли слова «тамжить», «таможня» та «таможенник». Крім цього, відомі такі терміни, як «митчики» і «митарі».

Як необхідний атрибут внутрішньої і зовнішньої торгівлі, митниця своєю діяльністю впливала на формування сприятливого торговельно-економічного режиму в країні. За часів козацької держави теж велась митна справа. Вона будувалася на зразок митних процедур сусідніх держав і не мала єдиного механізму. Навіть з об'єднанням із Росією ще певний час велася самостійна митна справа. Але згодом по мірі насадження центральних органів і демонтажу атрибутів козацької держави вона була підпорядкована загальній митній політиці Росії.

Чітку систему митної справи мала Козацько-гетьманська держава. Починаючи від Богдана Хмельницького, Державний скарб (так іменувалась тоді фінансово-банківська і митна служба України) збирав прикордонне мито: евеку (вивізне) і інфуку (ввізне) мито. Вже тоді українські митники відзначалися високими професійними якостями, освіченістю, знанням іноземних мов.

В універсалі гетьмана Богдана Хмельницького, датованому 1654 р., встановлювалися митні платежі за товари, що ввозилися на територію Української держави. Як свідчив архідиякон Павло Алепський у своїх записках про подорож до України у 1654 і 1656 рр., митні збори на кордонах щороку приносили у державну скарбницю 100 000 червоних золотих.

Керівником митної справи в Україні спеціальним універсалом Богдана Хмельницького від 28 квітня 1654 року призначено дозорця Астматія (Остматенка), який чимало зробив для організації митної служби Української держави. Це була мудра, зважена, висококультурна людина з європейською освітою, знанням кількох мов, високими професійними якостями державника, фінансиста, економіста.

Після припинення Української держави митна справа розвивалася на її території за загальними правилами та на основі законодавства Росії, де склалася система митних органів на чолі із наказом Великої казни. На місцях створювались повітові хати — «избы», де справлялося мито. Разом з тим, як стверджується в ряді джерел, внаслідок особливого гео економічного положення розвитку цукрової промисловості, виробництва горілки та інших товарів в Україні розвиток митних органів й митної справи загалом йшов попереду інших регіонів Росії.

За часів СРСР митна справа в Українській РСР самостійно майже не велася, а все було підпорядковано центральним виконавчим органам. Між тим у цей період не можна було обійтися без врегулювання митних правовідносин. Так, після лютневої революції 1917 р. митні установи колишньої Російської імперії залишилися у віданні Департаменту митних зборів Міністерства фінансів Тимчасового уряду і постановою від 28 лютого 1917р. всім чиновникам відомства пропонувалося «негайно поновити поточну роботу в установах Міністерства фінансів» на основі чинного законодавства.

З лібералізацією зовнішньоекономічної діяльності та розширенням прав регіонів у цій сфері виникла потреба створення митних органів безпосередньо на місцях вироблення експортного товару. Так, у 1985 р. митні служби створюються на всій території України, у тому числі й на сході - спочатку у Сумах створено митний пост у 1985 р. для оформлення і контролю вантажів на Сумському машинобудівному науково-виробничому об'єднанні ім. М. В. Фрунзе, яке у співдружності з італійською фірмою «Даніелі» здійснювало поставку компресорів для трубопроводів. У Харкові такий пост створено в серпні 1989 р. Їх виникнення спричинено змінами в умовах господарювання та відносною самостійністю підприємств, у тому числі й у зовнішньоекономічній діяльності. Монополія держави на зовнішню торгівлю втрачалася, а разом з цими процесами й розвивалася митна справа. Спочатку пости, що створювались у великих містах України, були призначені для оформлення вантажів, потім для оформлення тих громадян, які виїжджали за кордон. Згодом вони перейняли на себе функції оформлення багажу громадян.

Із виходом України з Радянського Союзу переважно на базі залишків митної структури СРСР та активного сприяння органів внутрішніх справ у прикордонних регіонах стали формуватися митні пости, а митниці на західному та південному контролі та в міжнародних аеропортах були підпорядковані Україні та набули нового статусу. Україна потребувала власної митної політики та митного законодавства.

Уже в перші місяці незалежності України в короткий термін були розроблені та прийняті Митний кодекс України від 12 грудня 1991 р. та Закон України «Про єдиний митний тариф» 5 лютого 1992 р. Були також визначені та закріплені основи митної справи, сформульовані основні завдання митних органів. При їх розробленні та прийнятті враховувалися міжнародні підходи та правила ведення митної справи та митної політики.

Митна справа та її основа - митне законодавство - постійно вдосконалюється. Етапним у митному законодавстві було прийняття

Закону України «Про Єдиний митний тариф» від 5 лютого 1992р. та створення міжвідомчої Митно-тарифної Ради України, до якої входять представники Кабінету Міністрів, Міністерства зовнішньоекономічних зв'язків і торгівлі, Міністерства економіки, Міністерства фінансів, Держмитслужби, Міністерства закордонних справ, Міністерства юстиції.

21 квітня 2012 року в газеті «Голос України» (№73-74) було опубліковано прийняття Верховною Радою України нового Митного кодексу України від 13.03.2012 року № 4495-VI., який набрав чинності 1 червня 2012 року.

Прийняття нового Митного кодексу відображає прагнення законодавця наблизити чинне законодавство України до міжнародних стандартів, привівши його у відповідність до вимог Генеральної угоди про тарифи й торгівлю, Кіотської конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур, Стамбульської конвенції про тимчасове ввезення та деяких інших актів міжнародного права

Виходячи з вищевикладеного, на даний час митна справа в Україні розвивається у напрямку гармонізації і уніфікації із загальноприйнятими міжнародними нормами та стандартами.

Також, під час вивчення цієї теми потрібно звернути увагу на те, що *митне право України* – це галузь права, система юридичних норм різних галузей права, що регулюють суспільні відносини пов'язані із: здійсненням державної внутрішньої і зовнішньої митної політики; механізмом встановлення та справляння податків і зборів; порядком переміщення через митний кордон України товарів, транспорту та інших предметів; процедурою митного контролю та митного оформлення; боротьбою з контрабандою та порушенням митних правил; статусом та повноваженням учасників системи митних органів;

Предметом митного права є сукупність суспільних відносин, що виникають при організації митної справи в Україні, здійсненні митного контролю; встановленні порядку митного оформлення товарів; стягненні

податків та зборів, встановленні відповідальності за порушення митних правил і порядку їх застосування. Тобто це відносини в галузі митної справи і митної політики.

Виділяють два основних методи правового регулювання: *імперативний та диспозитивний*.

Імперативний метод об'єднує способи владного впливу на суб'єкт суспільних відносин і базується на відносинах субординації між учасниками суспільних відносин (вони не є рівними за статусом). Він передбачає чітко визначену поведінку фізичної чи юридичної особи, громадянина, державного органу, комерційної структури тощо. Складовим імперативного методу є: обов'язкові до виконання приписи, заборони, обмеження і дозволи.

Диспозитивний метод митного права визначає рівність прав фізичних та юридичних осіб на ввезення та вивезення на територію держави товарів і транспортних засобів, якщо в митних законах не зазначені обмеження стосовно деяких категорій фізичних та юридичних осіб. При застосуванні диспозитивного методу у митному праві суб'єкти митних правовідносин мають можливість домовлятися між собою щодо умов виконання окремих митних процедур. (Напр. митний огляд та митне оформлення товару може здійснюватися не тільки в місцях розташування митного органу та у визначений робочий час, а й в будь-якому місці (місце аварійного приземлення літака, місце ДТП) і в будь який час (нічний час, вихідні та святкові дні) за домовленістю сторін і відповідно до порядку.

Принципи митного права являють собою вихідні нормативно-керівні засади митно-правового регулювання або основні керівні ідеї, що пронизують митне законодавство. У них у концентрованому вигляді виражено зміст найважливіших основ митного права. Іншими словами, принципи митного права - правові ідеї, що пронизують всю систему митного права. Прийнято розрізняти загально-правові принципи,

міжгалузеві, галузеві та окремих інститутів права. Усі вони в сукупності впливають на формування змісту норм митного права.

Суб'єктами митного права України є митні органи та посадові особи цих органів з однієї сторони та фізичні та юридичні особи з іншої сторони. Суб'єктами митного права України можуть бути і міжнародні організації у сфері митної справи.

Митне право складається з 3-х частин: *загальної, особливої та спеціальної*. Загальна частина включає в себе інститути: поняття, принципи, джерела, систему митного права, історію митної служби України, митні норми та митні правовідносини, правовий статус митних органів та їх посадових осіб, відповідальність у митному праві. Особлива частина включає в себе такі інститути: митні режими, митне оформлення, митний контроль, митні платежі. Спеціальна частина включає у себе: міжнародне митне право, співробітництво України з іншими державами з митних питань, міжнародні угоди та двосторонні угоди з митних питань.

Джерела митного права - різноманітні зовнішні форми вираження норм митного права, які встановлюють загальні правила поведінки суб'єктів у митній сфері.

Виконати практичні завдання:

1. Знайдіть у нормативно-правових актах митного права та выпишіть імперативні та диспозитивні, уповноважуючі, зобов'язальні та заборонні, регулятивні та охоронні норми. Достатньо виписати по 1–2 зразки правових норм кожного виду та стисло аргументувати свою позицію щодо їх віднесення до тієї чи тієї категорії.

2. Громадянин Осока, маючи намір виїхати на декілька днів для відвідування родича, який важко хворіє та проживає у сусідній Ростовській області (РФ), звернувся до інспектора митного поста із запитанням про порядок тимчасового виїзду за межі України фізичних осіб, про можливу кількість вивезення валюти і лікарських засобів. Інспектор відмовився

відповідати на ці запитання. Свою відмову він мотивував тим, що митні органи не зобов'язані інформувати громадян про зміст нормативних актів у сфері митної справи. Про їх зміст громадянин може ознайомитись у відповідних нормативних актах.

Чи правомірна відмова інспектора митного поста?

Яким є порядок опублікування та оприлюднення митних нормативно-правових актів?

ТЕМА 2. Структура та організація діяльності митних органів в Україні.

Питання для самостійної роботи:

1. Митна справа в Україні, основні завдання органів доходів та зборів при здійсненні державної митної справи.
2. Державна фіскальна служба України.
3. Митниці.
4. Митні пости.
5. Спеціалізовані митні органи та організації, спеціалізовані навчальні заклади та науково-дослідні установи фіскальної служби України.
6. Підготовка та перепідготовка кадрів митних органів.
7. Порядок присвоєння спеціальних звань посадовим особам митних органів.

Ключові поняття:

митні органи, державна митна служба України, регіональні митниці, митниці, митні пости.

Вказівки:

Під час вивчення даної теми потрібно звернути увагу на те, що митними органами України є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, спеціалізовані митні органи, митниці, митні пости.

У ході вивчення першого та другого питання необхідно керуватися статтями 543, 544, 545 Митного кодексу України.

Під час вивчення питань щодо митниць, митних постів, спеціалізованих митних органів та організацій необхідно керуватися ст.546 - 550 Митного кодексу України.

Також, слід звернути увагу на те, що служба в митних органах України є одним із видів державної служби. Вона пов'язана з професійною діяльністю осіб, що займають посади в державних митних органах, безпосередньо реалізують функції цих органів та одержують заробітну плату за рахунок державних коштів.

Державна служба в митних органах та спеціалізованих митних установах і організаціях побудована відповідно до принципів державної служби, встановлених Законом України «Про державну службу».

Необхідно також врахувати, що на службу до митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій приймаються громадяни України, які досягли 18-річного віку і здатні за своїми діловими та моральними якостями, освітнім рівнем і станом здоров'я виконувати завдання, покладені на митну службу України. З прийняттям на службу може бути встановлено випробування строком до шести місяців.

Спеціальні звання присвоюються посадовим особам Державної фіскальної служби України відповідно до займаних посад і стажу роботи (види спеціальних звань визначені у ст.573 Митного кодексу України).

ТЕМА 3: Переміщення товарів, предметів і транспортних засобів через митний кордон України.

Питання для самостійної роботи:

1. Типова технологічна схема пропуску через державний кордон автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними.
2. Особливості митних процедур на трубопровідному транспорті.
3. Особливості митних процедур на лініях електропередач.
4. Спрощений митний контроль.
5. Пункти пропуску на митному кордоні.
6. Визначення вартості товарів та їх оподаткування.
7. Товари промислового призначення, вивезення яких за межі митної території України не допускається.

Ключові поняття:

спрощений митний контроль, пункт пропуску на митному кордоні, товар, товари промислового призначення, предмет, транспортний засіб, митна територія.

Вказівки:

Під час вивчення даної теми слід звернути увагу на особливості порядку переміщення товарів громадянами через митний кордон України. Ознайомитись із порядком визначення вартості товарів, які переміщуються через митний кордон, задля цілей нарахування податків та зборів.

Важко звернути увагу на порядок та умови вивезення товарів громадянами за межі митної території України, а також умови та порядок ввезення товарів громадянами на митну територію України.

Ознайомитись із особливостями та порядком переміщення транспортних засобів, іноземної та національної валюти.

Дослідити особливості митного контролю товарів, які переміщуються іноземними громадянами, які користуються митними пільгами.

Вивчити особливості митних процедур на трубопровідному транспорті та на лініях електропередач. Охарактеризувати спрощений митний контроль: його поняття та характеристики. Ознайомитись із методами визначення митної вартості товарів, які імпортуються та експортуються. Суть декларування митної вартості товарів. Звернути особливу увагу на перелік товарів промислового призначення, вивезення яких за межі митної території України не допускається.

ТЕМА 4. Поняття та види митних режимів.

Питання для самостійної роботи:

1. Умови переміщення товарів у режимі транзиту.
2. Імпорт та експорт. Реімпорт та реекспорт.
3. Митний режим та оподаткування.
4. Митний склад.

Ключові поняття:

митний режим, імпорт, реімпорт, експорт, реекспорт, транзит, митний склад, тимчасове ввезення, тимчасове вивезення, вільна митна зона, безмитна торгівля, переробка на митній території, переробка за межами митної території, знищення або руйнування, відмова на користь держави.

Вказівки:

Під час вивчення цієї теми необхідно, звернути увагу на те, що переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон здійснюється відповідно до заявлених митних режимів у відповідності з певними процедурами, які регулюються відповідними правовими нормами.

Відповідно до ст.70 Митного кодексу України існує 14 видів митних режимів, такі як: імпорт; реімпорт; експорт; реекспорт; транзит; тимчасове ввезення, тимчасове вивезення; митний склад; вільна митна зона; безмитна торгівля; переробка на митній території; переробка за межами митної території; знищення або руйнування; відмова на користь держави.

У ході вивчення питання щодо митного режиму імпорт необхідно керуватися гл.13 Митного кодексу України.

У ході вивчення питання щодо митного режиму експорт необхідно керуватися гл.15 Митного кодексу України.

Під час вивчення питання щодо митного режиму транзит та необхідно керуватись гл.17 Митного кодексу України.

Під час вивчення питання щодо митного режиму митний склад необхідно керуватись гл.20 Митного кодексу України.

Окрім того, характер і зміст митних режимів справляє істотний вплив на інтенсивність товаропотоків через митний кордон України. За своєю сутністю митний режим є різновидом спеціальних правових режимів, які являють собою сукупність правил, закріплених в юридичних нормах, які регулюють певну діяльність людей.

Особливими властивими ознаками митного режиму виступає специфіка його об'єкта - правові відносини, що виникають з приводу переміщення товарів, інших предметів та транспортних засобів через митний кордон.

Головними характеристиками, які кваліфікують вид митного режиму є: - напрям переміщення товару (ввіз, вивіз, транзит); - країна походження; - мета переміщення; - правила використання, володіння та розпорядження цим товаром; - строк дії режиму.

У відповідності з видом митного режиму, який застосовується до того чи іншого товару, що переміщується через митний кордон, до цього товару застосовуються певні типи митного регулювання, митного контролю, засоби митного забезпечення, правила обкладання митом, акцизом, митними зборами та ін. Залежно від обраного митного режиму регулюється порядок подальшого використання, реалізації відповідних товарів та транспортних засобів, права та обов'язки їх власника.

Усі товари та транспортні засоби переміщуються через митний кордон лише у відповідності з обраним митним режимом. Вибір того чи іншого митного режиму залежить від власника товарів, незалежно від характеру та кількості товарів, країни їх походження.

Іноді для розміщення товарів під конкретний митний режим необхідні відповідні дозволи та ліцензії (митний ліцензійний склад, магазин безмитної торгівлі).

Рішення щодо можливості застосування відповідного митного режиму приймається митними органами. Застосування стандартизованих митних

режимів забезпечує спрощення митних процедур, підвищує ефективність роботи митних органів.

Як вже згадувалося, обрання відповідного митного режиму веде за собою застосування відповідного порядку митного оформлення, сплати мита та митних зборів, визначає права власника товарів щодо розпорядження останніми. Ряд митних режимів мають обмежений строк дії (транзит, тимчасовий увіз/вивіз).

Таким чином, при виборі митного режиму враховується низка положень:

1. Вибір митного режиму або його зміна на інший здійснюється особою яка переміщує товар незалежно від характеру товару, його кількості, країни походження або його призначення крім випадків які передбачені МКУ.

2. В деяких випадках рішення про використання конкретного режиму (обраного декларантом) приймає митний орган який має відповідні повноваження.

3. Для розташування товарів у деяких режимах необхідно отримання ліцензій митних органів або інших відомств.

4. Кожен режим має певні особливості нарахування митних платежів та надавання пільг по сплаті мит.

5. Строк знаходження товарів у різних митних режимах обмежено.

6. Діяльність або бездіяльність митних органів та їх посадових осіб можуть бути оскаржені у випадках зачеплення прав та інтересів осіб які переміщують товар через митний кордон.

7. Порухення митних правил тягне за собою відповідальність винних осіб згідно з МКУ.

8. Правила, регламентуючі митні режими, обов'язкові для виконання як митними органами та їх посадовими особами, так і організаціями та особами, які перевозять товари.

Українське законодавство (ст. 1 МК України) характеризує митний режим як сукупність норм, встановлених законами України з питань митної справи, що залежно від заявленої мети переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України визначають порядок такого переміщення та обсяг митних процедур, які при цьому здійснюються.

Таким чином, митний режим це сукупність положень, які визначають статус товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон держави для митних цілей.

Важливо відмітити, що товари та транспортні засоби можуть бути переміщені через митний кордон України тільки при визначенні тих митних режимів, які запроваджені МК України. Кожний митний режим відповідає меті переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон України. Запровадження таких видів митних режимів обумовлено в першу чергу необхідністю придання переміщенню товарів та транспортних засобів певного статусу з метою недопущення їх хаотичного ввезення та вивезення, а також з метою забезпечення можливості здійснення митного контролю.

Виконати практичні завдання:

1. На виставку до Індії з України були вивезені вироби з коштовних каменів строком на 3 роки. Через 2 роки 9 місяців виставка була згорнута і вироби були повернені до України.

Яким режимом регулюється порядок переміщення товарів через митний кордон України?

Чи порушений даний митний режим?

Якщо так, то в чому полягає порушення митних правил?

2. Здійснюючи митне оформлення товарів, які розміщувались у митний режим «відмова на користь держави», громадянка України Іванова заповнила вантажну митну декларацію, в яку включила товари, випущені

для вільного обігу на території України, в т. ч. і проектні роботи по створенню військової техніки (вона працювала на військовому заводі). Надати інші документи вона доручила митному брокеру, а для сплати митних платежів при розміщенні товарів в цей митний режим передала брокеру 500 дол. США.

Чи правильно вела себе Іванова?

Дайте правову оцінку ситуації.

3. Українська фірма «Рада» придбала у іноземного партнера за договором купівлі-продажу партію цигарок «Міністр». Після ввезення в Україну через відсутність на рахунках фірми коштів для сплати платежів під час митного оформлення цього вантажу в режимі випуску у вільне використання фірма вирішила розмістити цей вантаж на митному ліцензійному складі, для чого звернулась на митницю.

Проаналізуйте ситуацію з точки зору митного законодавства.

Охарактеризуйте митні режими зазначені у ситуації і порядок поміщення у них товарів.

ТЕМА 5. Декларування товарів.

Питання для самостійної роботи:

1. Принципи та форми митного декларування.
2. Види митних декларацій.
3. Міжнародно-правове регулювання електронного декларування товарів.

Ключові поняття:

митне декларування, декларація, декларант, відкликання митної декларації, уніфікована митна квитанція, електронне декларування товарів.

Вказівки:

З'ясувати принципи, особливості та форми митного декларування. Ознайомитись із класифікацією митних декларацій.

Слід відмітити, що під декларуванням у митному законодавстві розуміється заява митниці за встановленою формою (письмовою, усною чи іншою) точних відомостей про товари і транспортні засоби, необхідних для здійснення митного оформлення і проведення митного контролю.

Як правило, декларування здійснюється в наступних основних випадках: а) при переміщенні товарів і транспортних засобів через митний кордон України; б) при зміні митного режиму (наприклад, у випадку, коли товар, що зберігався на митному складі, продається покупцю, режим митного складу міняється на режим випуску для вільного використання); в) в інших випадках, обумовлених актами чинного митного законодавства (наприклад, товари, розміщені відповідно до митного режиму митний склад, підлягають повторному митному оформленню, що передбачає подачу нової митної декларації, при анулюванні ліцензії на право відкриття та експлуатації митного ліцензійного складу та ліквідації митного ліцензійного складу).

Результати декларування товарів і транспортних засобів можуть бути використані посадовими особами органу доходів і зборів України в різних цілях, а саме: правоохоронних (для боротьби з контрабандою й іншими порушеннями митних правил), податкових (як податкову декларацію), для адміністративного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (з метою здійснення квотування, ліцензування і т.д.), організації інших видів державного контролю на митному кордоні (ветеринарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного і т.д.), ведення зовнішньоторговельної (митної) статистики і інші.

Основними формами декларування є письмова й усна. Як правило, усне декларування допускається при митному оформленні ручної поклажі й особистого багажу пасажирів. Громадяни, які в'їжджають (виїжджають) в Україну, здійснюють декларування предметів, що переміщуються ними через митний кордон України, в усній формі, крім випадків переміщення предметів, які декларуються в обов'язковому порядку, або предметів в обсягах, що підлягають оподаткуванню.

Вантажна митна декларація – це письмова заява встановленої форми, що подається органу доходів і зборів України і містить відомості про товари, які переміщуються через митний кордон України, та митний режим, у який вони заявляються, а також інформацію, потрібну для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, нарахування податків, зборів та інших платежів.

Типи митних декларацій:

1. Митна декларація, заповнена у звичайному порядку. Під митною декларацією, заповненою у звичайному порядку, розуміється митна декларація, що містить обсяг відомостей, достатній для завершення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у заявлений митний режим.

2. Тимчасова та періодична митні декларації. Якщо декларант з поважних причин, перелік яких визначається спеціально уповноваженим

центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи, не може здійснити у повному обсязі декларування товарів і транспортних засобів, які ввозяться на митну територію України, безпосередньо під час переміщення їх через митний кордон України (крім товарів, які переміщуються транзитом через територію України), такі товари можуть бути випущені у вільний обіг у спрощеному порядку після подання органу доходів і зборів України тимчасової чи неповної декларації та під зобов'язання про подання митної декларації, заповненої у звичайному порядку не пізніше ніж через 30 днів з дня випуску товарів у вільний обіг.

3. Попередня митна декларація. До ввезення товарів на митну територію України декларантом може подаватися до відповідного попередня митна декларація. Подання попередньої митної декларації при ввезенні на митну територію України підакцизних товарів є обов'язковим. Попередня митна декларація (інший документ, що може використовуватися замість митної декларації відповідно до Митного кодексу України 2012 р.) подається до ввезення в Україну товарів, транспортних засобів комерційного призначення (у тому числі з метою транзиту) або після їх ввезення, якщо ці товари, транспортні засоби перебувають на території пункту пропуску через державний кордон України.

4. Додаткова декларація. У разі подання попередньої, тимчасової або періодичної митної декларації декларант або уповноважена ним особа зобов'язані протягом строків, визначених відповідно до Митного кодексу України, подати органу доходів і зборів України додаткову декларацію, яка містить точні відомості про товари, задекларовані за попередньою, тимчасовою або періодичною митною декларацією, що подавалися б у разі декларування цих товарів за митною декларацією, заповненою у звичайному порядку.

5. Документи, що використовуються для декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митний режим

транзиту. Для декларування у митний режим транзиту товарів, що переміщуються будь-яким видом транспорту, крім деяких випадків, використовується митна декларація (у тому числі попередня митна декларація). Випадки використання документів при декларування у митний режим транзиту товарів: 1) У разі транзиту в межах одного пункту пропуску або для декларування товарів, що не є підакцизними, залежно від виду транспорту замість митної декларації може використовуватися авіаційна вантажна накладна (Air Waybill) або коносамент (Bill of Lading). 2) Для декларування товарів, що не є підакцизними, замість митної декларації залежно від виду транспорту може використовуватися накладна УМВС (СМГС), накладна ЦІМ (СІМ), накладна ЦІМ/УМВС (ЦИМ/СМГС, СІМ/СМГС), книжка МДП (Carnet TIR). 3) Незалежно від виду транспорту для декларування у митний режим транзиту товарів, транспортних засобів комерційного призначення може використовуватися книжка А.Т.А. або книжка СРД. 4) У випадках, передбачених міжнародними договорами України, укладеними відповідно до закону, для декларування у митний режим транзиту товарів, транспортних засобів комерційного призначення використовуються документи, передбачені такими договорами.

Під час вивчення даної теми слід також дослідити причини внесення змін та доповнення до митної декларації, а також причини та порядок її відкликання. У чому полягають особливості заповнення уніфікованої митної декларації.

Визначити поняття уніфікованої митної квитанції. З'ясувати, що являє собою електронне декларування товарів.

Ознайомитись із практикою застосування норм європейського права у сфері електронного декларування товарів.

ТЕМА 6. Митний контроль. Організація митного контролю.

Питання для самостійної роботи:

1. Порядок здійснення особистого огляду.
2. Огляд та переогляд товарів і транспортних засобів.
3. Митне забезпечення.

Ключові поняття:

митний контроль, зона митного контролю, особистий огляд.

Вказівки:

Під час вивчення даної теми необхідно врахувати те, що митний контроль є одним із найважливіших інститутів митного права. Він охоплює широке коло правових, організаційних та методичних питань, що стосуються багатьох сторін митної справи, у першу чергу митного оформлення, переміщення товарів та транспортних засобів, митних платежів та інше.

Митному контролю підлягають усі товари і транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України.

Митний контроль передбачає проведення митними органами мінімуму митних процедур, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи (регламентовано розділом XI Митного кодексу України).

До основних форм митного контролю відносяться: перевірка документів та відомостей; митний огляд; облік товарів і транспортних засобів; усне опитування громадян та посадових осіб підприємств та інше (регламентовані ст.336 Митного кодексу України).

Під час вивчення цього питання необхідно звернути увагу на те, що митні органи мають право застосовувати виняткову форму митного

контролю – особистий огляд. Його застосування регламентовано ст. 340 Митного кодексу України.

Слід відмітити, що подання органам доходів і зборів документів та відомостей, необхідних для здійснення митного контролю покладається на осіб, які переміщують товари і транспортні засоби через митний кордон України чи провадять діяльність, контроль за якою покладено на органи доходів і зборів. Документи перевіряють посадові особи органів доходів і зборів до прийняття рішення про пропуск товарів і транспортних засобів через митний кордон України, або рішення про їх випуск та використання у відповідності до обраного митного режиму. Власне, підставою для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів є подання перевізником, експедитором чи уповноваженою особою оригіналів документів.

З метою забезпечення здійснення органами доходів і зборів митного контролю за товарами та транспортними засобами, що переміщуються через митний кордон України, проведення заходів, пов'язаних з виявленням, попередженням та припиненням контрабанди та порушень митних правил, у пунктах пропуску на митному кордоні України, в межах прикордонної смуги на державному кордоні України, у морських і річкових портах, аеропортах, на залізничних станціях, на територіях підприємств, спеціальних митних зон, а також в інших місцях, визначених органами доходів і зборів, створюються зони митного контролю.

Зона митного контролю являє собою спеціально відведене місце, де органи доходів і зборів здійснюють необхідні митні формальності щодо товарів та транспортних засобів, які їх перевозять. *Режим зони митного контролю* – це встановлені законодавством України з питань митної справи приписи, заборони та обмеження щодо перебування товарів, транспортних засобів та громадян, умови розташування будівель та споруд, а також проведення господарських робіт у зоні митного контролю.

Важливо, що посадові особи органів доходів і зборів під час виконання службових обов'язків мають право застосовувати спеціальні засоби.

Також, з метою здійснення митного контролю після випуску товарів органи доходів і зборів мають право направляти письмові запити та отримувати документи або їх засвідчені копії, інформацію (у тому числі в електронній формі), що стосуються переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, випуску товарів та їх використання на митній території України або за її межами. Особи, які переміщують товари, транспортні засоби комерційного призначення через митний кордон України чи провадять діяльність, контроль за якою покладено на органи доходів і зборів, зобов'язані надавати органам доходів і зборів документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю, в усній, письмовій та/або електронній формі. Правоохоронні органи, фінансові установи, податкові та інші контролюючі органи України відповідно до законодавства на письмові запити органів доходів і зборів або з власної ініціативи інформують органи доходів і зборів про наявні відомості, необхідні для здійснення митного контролю.

Під час вивчення даної теми, слід ознайомитись із особливостями митного контролю на різних видах транспорту.

Встановити, які ще види контролю можуть бути проведені при переміщенні товарів, предметів та транспортних засобів через митний кордон України.

Визначити поняття митного забезпечення.

Виконати практичні завдання:

1. При проходженні митного контролю в аеропорту Жуляни іноземний громадянин, що має дипломатичний паспорт, на прохання інспектора митниці відмовляється пред'явити до огляду свій особистий багаж.

Яким чином має вчинити інспектор?

Відповідь обґрунтуйте з посиланням на норми права.

2. Громадянин України Васильченко при виїзді в особистих справах пред'являє на митний контроль: 6 золотих виробів для особистого користування, серед яких старовинний кишеньковий годинник у золотому корпусі, 3 золотих каблучки без державної проби; чайний порцеляновий сервіз; 7 000 дол. США. Окрім того, Васильченко пред'являє виїзну декларацію 2-річної давності на 3 000 дол. США.

Встановіть, що та на яких умовах може бути пропущено через державний кордон України?

ТЕМА 7. Митне оформлення.

Питання для самостійної роботи:

1. Підприємницька діяльність із надання послуг з декларування товарів і транспортних засобів та перевезення товарів.
2. Митний брокер. Митний перевізник.
3. Вивчити діючий порядок визначення місця здійснення митного оформлення товарів і транспортних засобів.
4. Документи, які необхідні для здійснення митного оформлення.
5. Спрощений порядок митного оформлення.

Ключові поняття:

митні процедури, митне оформлення товарів, сертифікація товару, спрощений порядок митного оформлення, митний супровід, митний брокер, митний перевізник.

Вказівки:

Під час вивчення даної теми необхідно звернути увагу на те, що товари та транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України, підлягають митному оформленню. Мета, місце і час митного оформлення товарів та транспортних засобів регламентовані ст.246, 247 Митного кодексу України.

Особливу увагу слід звернути на поняття, цілі, види, час і місце здійснення митного оформлення. Ознайомитись із порядком митного оформлення товару, який підлягає обов'язковій сертифікації. Дослідити спрощений порядок митного оформлення. З'ясувати, у чому полягає митний супровід.

Слід, відмітити, що митне оформлення товарів та транспортних засобів є вимогою, виконання якої є обов'язковим для реалізації права всіх фізичних та юридичних осіб на ввезення в Україну або (та) вивезення з

України товарів, транспортних засобів та особистих речей. Усі товари та транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України, підлягають митному оформленню, за виключенням випадків передбачених Митним кодексом України.

Необхідно звернути увагу, що діє загальне правило, при якому митне оформлення здійснюється у спеціально визначених для цього місцях у зоні діяльності органу доходів та зборів України, в якому знаходиться відправник або одержувач товарів. Зона діяльності органу доходів і зборів України встановлюється митною системою України. Розподіл зон діяльності в митниці між митними підрозділами (митними постами, вантажними, вантажно-пасажирськими відділами) проводиться наказом начальника органу доходів і зборів України.

Для проведення зовнішньоекономічних операцій підприємство має стати на облік в органі доходів і зборів України. Постанова на облік проводиться за місцем розташування суб'єкта ЗЕД. Як правило, митне оформлення товарів та транспортних засобів суб'єктів ЗЕД (крім випадків переміщення відповідно до митного режиму транзиту) проводиться за місцем державної реєстрації, тобто у митному підрозділі, де вони взяті на облік.

Митне оформлення розпочинається після подання органу доходів і зборів України митної декларації, а також усіх необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення документів, відомостей щодо товарів і транспортних засобів, які підлягають митному оформленню. Засвідчення органом доходів і зборів України прийняття товарів, транспортних засобів та документів на них до митного контролю та митного оформлення здійснюється шляхом проставлення відповідних відміток на митній декларації та товаросупровідних документах.

Початок митного оформлення передбачає наступні процедури:

- подання органу доходів і зборів України митної декларації встановленої форми;

- перелік документів необхідних для проведення митною оформлення визначається митним режимом;

- засвідченням прийняття до оформлення митної декларації і проставлення на ній та на товаросупровідних документах певного митного забезпечення;

- проставлення відтисків митного забезпечення на декларації посадовою особою органу доходів і зборів України є моментом, після якого настає юридична відповідальність декларанта за відомості, що заявлені у декларації.

Декларант має право бути присутнім при проведенні митного оформлення товарів та транспортних засобів, які подані ним для митного контролю органу доходів і зборів України. Слід мати на увазі, що в якості декларантів можуть виступати: фізичні особи, які самостійно переміщують через митний кордон товари, транспортні засоби, особисті речі або їх представники; юридичні особи, які мають намір провести митне оформлення вантажів, що їм належать; митні брокери, які мають ліцензію на право декларування вантажів, що належать іншим юридичним особам.

Для здійснення митного оформлення товарів і транспортних засобів можуть залучатись спеціалісти митної лабораторії та інших уповноважених підприємств, для вирішення питань, що вимагають спеціальних знань. У таких випадках призначаються відповідні дослідження, для проведення яких митні органи вправі відбирати проби (оптимально необхідна частина зразка товару тотожна по складу і властивостям всьому об'єкту дослідження) і зразки товарів (тобто одиницю продукції, що є тотожною по структурі, складу і властивостям усій партії товару).

При одержанні інформації про можливе невиконання у повному обсязі договірних зобов'язань відправником або перевізником вантажу, щодо якості або кількості імпортуємих товарів, МК України передбачене право підприємств складати відповідні комерційні або інші акти. Комерційний

акт – це документ, що засвідчує нестачу, ушкодження чи псування вантажу або багажу, що складається в пункті їхнього призначення. Зазначений акт служить підставою для пред'явлення одержувачем вантажу (багажу) претензії для відшкодування збитків.

У цивільному праві претензії покупця (замовника) до виробника продукції (постачальника, підрядчика) у зв'язку з виявленими в ній дефектами і (чи) некомплектністю, оформлені відповідними актами називається рекламацією (несхвалення). Рекламація приймається, якщо вона викликана конструктивно-технологічними недоліками, дефектами виробу і комплектуючих його елементів.

Митне оформлення здійснюється органом доходів і зборів України, як правило, протягом однієї доби з часу пред'явлення товарів і транспортних засобів, що підлягають митному оформленню, подання митної декларації та всіх необхідних документів і відомостей.

Митне оформлення вважається завершеним після виконання органом доходів і зборів України митних процедур, визначених ним на підставі Митного кодексу України відповідно до заявленого митного режиму. У разі відмови у митному оформленні предметів посадова особа органу доходів і зборів України має проінформувати особу, що подала декларацію, про причини відмови. Документальним підтвердженням зазначеної відмови є картка відмови у пропуску на митну територію України чи митному оформленні товарів та інших предметів.

Отже, етапами митного оформлення є: прийняття ВМД до оформлення, митний контроль, завершення митного контролю й митного оформлення та видача оформлених документів декларанту.

Дослідити питання та особливості митного брокера та митного перевізника.

Вивчіть та проаналізуйте причини відмови у митному оформленні, які можуть бути пред'явлені працівником митниці декларанту.

Виконати практичні завдання:

1. Зобразіть схему митного оформлення давальницької сировини українського замовника, вивезеної з митної території України та повернення в Україну готові продукції.

2. Підприємець Данильченко, зареєстрований як суб'єкт ЗЕД, власним транспортним засобом увозив на митну територію України лакофарбові товари Угорського виробництва. На початку митного оформлення він подав у пункті пропуску товар, оформив декларацію, надав усі необхідні документи. Однак через те, що посадова особа митного органу ретельно оглядала товар, вимагаючи розпакувати його, а також застосовувала при цьому технічні засоби митного контролю, Данильченко, побоюючись виявлення в одній із валіз не задекларованих канцелярських виробів, заявив, що він не бажає проходити митне оформлення й має намір повернутися на митну територію Угорщини. Інспектор митниці повідомив, що переміщення через митний кордон України товарів, які належали Данильченку, було вже розпочато й згідно з вимогами Митного кодексу України необхідно закінчити митне оформлення зі сплатою всіх належних митних платежів. Данильченко заперечував, стверджуючи, що він ще не перетнув митного кордону, а тому може сам вирішувати чи в'їжджати йому в Україну.

З'ясуйте, як розуміється термін «перетин митного кордону»?

Як ви вважаєте, яким чином може бути вирішена дана спірна ситуація?

ТЕМА 8. Митно-тарифне регулювання. Правові основи нетарифного регулювання заходів митної політики.

Питання для самостійної роботи:

1. Що являє собою «Інкотермс»?
2. Які товари та предмети заборонені до вивезення за межі митної території України?
3. Які товари та предмети заборонені до ввезення на митну територію України?
4. Підстави та порядок застосування митно-нетарифного регулювання.
5. Класифікація заходів нетарифного регулювання.

Ключові поняття:

мито, спеціальне мито, антидемпінгове мито, компенсаційне мито, ввізне, вивізне, сезонне мито, нетарифне регулювання, квотування, ліцензування, адвалерне мито, демпінг, кількісні обмеження, митний статус товарів, ЗЕД, суб'єкти ЗЕД.

Вказівки:

Слід відмітити, що мито – це загальнодержавний податок, встановлений Податковим кодексом України та Митним кодексом України, який нараховується та сплачується відповідно до Митного та Податкового кодексу України, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Варто звернути увагу, що в Україні застосовуються такі види мита: *ввізне мито* (встановлюється на товари, що ввозяться на митну територію України); *вивізне мито* (встановлюється законом на українські товари, що вивозяться за межі митної території України); *сезонне мито* (встановлюється на окремі товари, може встановлюватися на строк не

менше 60 та не більше 120 послідовних календарних днів з дня встановлення сезонного мита); *спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне*.

Дослідити, у чому особливості напрямків нетарифного регулювання. Контроль державних органів у сфері нетарифного регулювання. Ознайомитись із спеціальними санкціями нетарифного регулювання.

Загалом, система митно-тарифного регулювання реалізує базові (основні) функції: економічну, політичну, фіскальну, регулятивну, охоронну та адміністративну.

Законодавством України у сфері митно-тарифного регулювання визначено: - принципи формування митного тарифу та інших видів мита і податків (сталість, передбачуваність, можливість оперативного реагування); - види ставок, що застосовуються (адвалорні, специфічні або комбіновані); - рівень ставок мита та інших видів еквівалентних мит, податків і зборів, що застосовуються при експорті/імпорті; - порядок справляння мита (на загальній, пільговій, сезонній або преференційній основі тощо); - характер побудови та рівень деталізації товарної номенклатури; - перелік товарів і країн, які підпадають під дію національної схеми преференцій.

Митно-тарифна політика України упродовж 1993-2013 років пройшла кілька етапів свого розвитку – від застосування заходів ліберальної тарифної політики до політики селективного протекціонізму. Формування митного тарифу здійснюється з огляду на реальний стан економіки країни з урахуванням таких чинників: конкурентоспроможність вітчизняної продукції, можливості внутрішнього виробництва й терміни освоєння продукції, ступінь дефіцитності товару, рівень його виробничої та соціальної значущості, збереження і створення нових робочих місць, можливість залучення іноземних та стимулювання внутрішніх інвестицій тощо.

Під митними платежами слід розуміти кошти, які отримані внаслідок сплати різних видів платежів, що стягуються митними органами з осіб, що

переміщують товари, транспортні засоби та інші предмети через митний кордон України. Вони складаються з мита, податку на додану вартість, акцизних зборів, за виконання покладених на митницю обов'язків, митних зборів за надання послуг у галузі митної справи.

Заходи нетарифного регулювання є одним з інструментів регулювання зовнішньоторговельної політики держави. Ці заходи, на перший погляд, не мають такого істотного впливу на зовнішню торгівлю, як митно-тарифні, але у зв'язку зі своєю національною належністю та особливостями застосування вони стають регулювальним чинником при експорті та імпорті.

Нетарифні обмеження є комплексом національних адміністративних заходів, які нерідко не пов'язані безпосередньо з зовнішньою торгівлею, але виконують функції регулятора експортних та імпортних операцій. Податковий кодекс України встановлює такі заходи нетарифного регулювання: 1) ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій; 2) застосування спеціальних заходів щодо імпорту товарів в Україну; 3) процедура реєстрації зовнішньоекономічних контрактів; 4) процедура видачі ліцензій на право імпорту, експорту – спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів; 5) дозвільна система служби експортного контролю; 6) сертифікація товарів, що ввозяться в Україну; 7) дозвільна система органів державної влади, що здійснюють санітарно-епідеміологічний, ветеринарний, фітосанітарний, екологічний та інші види контролю; 8) реєстрація лікарських засобів, виробів медичного призначення, імунобіологічних препаратів, харчових добавок; 9) застосування державного пробірною контролю.

Класифікація заходів нетарифного регулювання дає змогу при розробленні стратегічних і тактичних прогнозів та планів експортної політики окреслити межі й ступінь впливу чинників нетарифного регулювання країн експорту й імпорту як рушійної сили на процеси планування зовнішньоекономічної політики.

Кількісні обмеження – адміністративна форма заходів нетарифного державного регулювання торговельного обороту, яка визначає товари, дозволені до експорту або імпорту. Ці обмеження застосовуються за рішенням уряду однієї країни або на підставі міжнародних угод, що координують торгівлю певними групами товарів.

До кількісних обмежень належить квотування (контингування) й ліцензування, котре полягає у виділенні певної обмеженої кількості товарів (квотування) і обов'язковості отримання державного дозвільного документа – ліцензії на проведення експортних та імпортних операцій з певним товаром в обмеженій нею кількості.

До бар'єрів технічного характеру відносять ті, що регламентують у національному полі вільну торгівлю між державами, зокрема: національні стандарти й вимоги, системи сертифікації продукції, вимоги, установлені санітарними, ветеринарними та органами охорони здоров'я; вимоги екологічного характеру, специфічні вимоги до упакування й маркування товарів тощо.

Головною метою у застосуванні бар'єрів технічного характеру є захист споживачів від увезення до країни недоброякісних товарів та продукції, а при вивезенні – забезпечення дотримання міжнародних норм і стандартів.

Нетарифні заходи державного регулювання, спрямовані на захист вітчизняного товаровиробника, є певними вимогами щодо здійснення митного оформлення експортно-імпортних операцій, отримання державних дозвільних документів, які засвідчують відповідність якості імпортованих товарів національним нормам.

Під час вивчення цієї теми потрібно керуватися розділом IX Митного кодексу України, Законом України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україні», Законом України «Про митний тариф», Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність», Законом України «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції».

Виконати практичні завдання:

1. Громадянин України Іващенко проживає в прикордонному селищі Осмиця та займається вирощенням плодоовочевої продукції. За яких умов громадянин може ввозити плодоовочеву продукцію з-за кордону без оподаткування? Чи може експортувати громадянин Іващенко вирощену ним самостійно плодоовочеву продукцію?

Дайте правову оцінку ситуації.

2. На адресу української фірми «Солодкий рай» з Польщі надійшов ватаж – солодощі та чай. Загалом, митна вартість товару – 40 500 грн.

Визначте вид та розмір ввізного мита.

З'ясуйте особливості його нарахування.

ТЕМА 9. Порухення митних правил. Особливості юридичної відповідальності.

Питання для самостійної роботи:

1. Чи мають право митні органи самостійно здійснювати оперативно - розшукову діяльність?
2. Основні і додаткові види стягнень.
3. Аналіз ст. 351 МК України – дії, спрямовані на переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України поза митним контролем.
4. Аналіз ст.352 МК України - дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю.

Ключові поняття:

порушення митних правил, провадження у справах про порушення митних правил, докази, процесуальні дії у справах про порушення митних правил, оперативно-розшукова діяльність, стягнення.

Вказівки:

Провести аналіз складу митного правопорушення за його елементами: об'єктом, суб'єктом, об'єктивною та суб'єктивною сторонами.

З'ясувати особливості порушення митних правил. Визначити стадії провадження у справах про порушення митних правил. Проаналізувати особливості доказів та доказування у даній категорії справ.

З'ясувати види стягнень за порушення митних правил.

Загалом, питання даної теми присвячено проблематиці визначення особливостей кримінально-правової охорони зовнішньоекономічної діяльності України.

Особливу увагу слід звернути на ст. 201 КК України «Контрабанда», тобто переміщення через митний кордон України поза митним контролем

або з приховуванням від митного контролю культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї та боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї), а також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації».

Основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 201 КК України, є встановлений порядок переміщення відповідних предметів через митний кордон України, який є необхідною умовою нормальної діяльності митних органів по стягненню передбачених законодавством платежів, здійсненню митного контролю і митного оформлення предметів.

Додатковим факультативним об'єктом контрабанди можуть виступати встановлений порядок обігу предметів дозвільної системи, порядок сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів, громадська безпека, здоров'я населення.

Предметами контрабанди є предмети, яким притаманні спеціальні ознаки: а) культурні цінності, б) отруйні, сильнодіючі, вибухові речовини, в) радіоактивні матеріали, зброя та боєприпаси (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї), г) спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації.

Об'єктивна сторона контрабанди виражається в діях, які полягають у незаконному переміщенні відповідних предметів через митний кордон України. Під переміщенням через митний кордон слід розуміти ввезення на митну територію України, вивезення з цієї території або транзит через територію України товарів та інших предметів у будь-який спосіб, включаючи використання з цією метою спеціально тренуваних тварин, трубопровідного транспорту та ліній електропередачі.

Предмети контрабанди можуть бути переміщені через сухопутний, морський або повітряний кордон як разом з особами, які його

перетинають, так і окремо від них, наприклад, у разі відправлення вантажу поштою.

Обов'язковою ознакою складу злочину є місце вчинення - це митний кордон. Митний кордон збігається з державним кордоном України, за винятком меж спеціальних митних зон.

Переміщення предметів через митний кордон України поза митним контролем означає їх переміщення: 1) поза місцем розташування митниці; 2) в розташуванні митниці, але поза зоною митного контролю; 3) поза часом здійснення митного оформлення (тобто до відкриття чи після закриття митниці, яка є тимчасовою або працює не цілодобово); 4) із незаконним звільненням від митного контролю.

Контрабанда є злочином з формальним складом. До визначення моменту закінчення контрабанди потрібно підходити диференційовано і враховувати те, що відбувається ввезення чи вивезення предметів злочину, а також місце здійснення протиправних дій.

В Україні створені і діють спеціальні митні зони, функціонують внутрішні митниці, які розміщені на митному кордоні там, де він збігається з межами спеціальних митних зон. Якщо предмети ввозяться на митну територію України або вивозяться із спеціальних митних зон на решту митної території, контрабанда має розглядатись як закінчений злочин у разі фактичного переміщення предметів через митний кордон. При цьому не має значення, вдалося чи ні винному вивезти предмети контрабанди за межі зони митного контролю.

Якщо предмети вивозяться за межі митної території України або ввозяться з іншої частини митної території до спеціальних митних зон, контрабанда визнається закінченою після вчинення дій, спрямованих на реалізацію наміру відповідно - ввезти чи вивезти предмети, - з моменту виявлення їх під час митного контролю.

Добровільна відмова від вчинення контрабанди можлива лише на стадії готування до незаконного переміщення предметів через митний кордон або

незакінченого замаху на його вчинення, коли особа усвідомлює можливість доведення злочину до кінця, але з власної ініціативи відмовляється від цього. Добровільна відмова виключається, якщо особа видає предмети контрабанди у зв'язку з оголошенням їй рішення про проведення особистого огляду, огляду або переогляду транспортних засобів, товарів та інших предметів, оскільки у даному разі порушник митного законодавства розуміє об'єктивну неможливість доведення злочинного наміру до кінця через наявність нездоланної перешкоди.

Суб'єктом злочину є осудна особа, яка досягла 16-річного віку, у т.ч. особа, яка користується правом дипломатичного імунітету. Дії службової особи, яка сприяла незаконному переміщенню предметів через митний кордон, слід розглядати як пособництво у контрабанді та, за наявності підстав, як відповідний злочин у сфері службової діяльності. Якщо контрабандою займається службова особа з використанням свого службового становища (наприклад, працівники митниць, військовослужбовці прикордонних військ, капітани суден, дипломатичні працівники), дії винного потрібно кваліфікувати за сукупністю злочинів, передбачених ст. ст. 201, 364 (365) або ст. 423 (424).

Суб'єктивна сторона злочину характеризується прямим умислом. Недекларування відповідних предметів, вчинене з необережності, не містить ознак коментованого складу злочину.

Не може бути притягнута до кримінальної відповідальності за контрабанду особа, яка добросовісно помиляється щодо того, чи є даний предмет культурною цінністю або отруйною речовиною (наприклад, якщо ця культурна цінність тривалий час зберігалась у родині особи або якщо ця речовина була вільно придбана особою в крамниці іншої країни).

Кваліфікуючими ознаками злочину (ч. 2 ст. 201) є вчинення його; 1) за попередньою змовою групою осіб; 2) особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею; 3) службовою особою з використанням службового становища.

Виконайте практичне завдання:

1. На підсумковій колегії Державної фіскальної служби було зауважено про недостатність заходів, уживаних митними органами щодо належного стягнення митних платежів, а також заходів по боротьбі із контрабандою.

Дайте правову оцінку наведеним зауваженням.

Відповідь аргументуйте посиланнями на відповідні нормативні акти.

2. Скласти таблицю «Контрабанда та порушенням митних правил: спільні та відмінні риси».

3. Зробити юридичний аналіз Постанови Пленуму Верховного суду України «Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил».

ТЕМА 10. Запобігання та протидія контрабанді. Міжнародне співробітництво.

Питання для самостійної роботи:

1. Предмети контрабанди.
2. Охарактеризувати склад злочину ст. 201 Кримінального кодексу України «Контрабанда».
3. Митне співробітництво України з прикордонними державами.
4. Міжнародні стандарти у сфері спрощення та гармонізації митних процедур.

Ключові поняття:

контрабанда, інтеграція, митний простір держави, зони вільної торгівлі, митні привілеї, міжнародне співробітництво.

Вказівки:

Проаналізувати об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт, суб'єктивну сторону контрабанди як злочину, передбаченого Кримінальним кодексом України. Дослідити предмет контрабанди.

Визначити правовий режим митного простору держави, його особливості. Засвоїти поняття та основні характеристики зон вільної торгівлі.

Визначити основні напрями міжнародно-правового співробітництва з питань взаємодопомоги держав у митних питаннях. З'ясувати участь України у міжнародному співробітництві у митній сфері.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІК)

1. Історія виникнення і розвитку митної справи.
2. Пропуск і оподаткування товарів, що ввозяться громадянами на митну територію України.
3. Забезпечення законності у разі застосування стягнення до порушників митних правил.
4. Становлення митної справи в Україні.
5. Переміщення через митний кордон України товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.
6. Процесуальні дії у справі про порушення митних правил і порядок їх проведення.
7. Поняття і зміст митної справи.
8. Імпорт, реімпорт, відмова на користь держави.
9. Оскарження постанов у справах про порушення митних правил.
10. Поняття, предмет та метод правового регулювання митного права.
11. Поняття, вибір та зміна митного режиму.
12. Виконання постанов митних органів, про накладення стягнення за порушення митних правил.
13. Джерела митного права.
14. Експорт, реекспорт, знищення або руйнування.
15. Розгляд справи про порушення митних правил.
16. Поняття і види та структура норм митного права.
17. Тимчасове ввезення (вивезення), транзит.
18. Митне розслідування.
19. Митні правовідносини.
20. Переробка на митній території, переробка за межами митної території.
21. Докази у справах про порушення митних правил.
22. Поняття, зміст та форми митної політики.

23. Митний склад.
24. Учасники провадження у справах про порушення митних правил.
25. Співвідношення понять «митна справа», «митна політика» та «митне право».
26. Магазин безмитної торгівлі.
27. Характеристика видів порушень митних правил.
28. Набуття чинності законів і інших нормативно-правових актів з питань митної справи їх дія в часі.
29. Спеціальна митна зона
30. Адміністративні стягнення за порушення митних правил.
31. Митний Кодекс України - основне джерело митного права. Його значення, зміст і структура.
32. Поняття митного контролю, його форми, терміни знаходження товарів під митним контролем.
33. Поняття, склад порушення митних правил.
34. Принципи митного регулювання.
35. Зона митного контролю. Режим зони митного контролю.
36. Заходи щодо запобігання контрабанди.
37. Міжнародна співпраця з питань митної справи.
38. Особливі процедури митного контролю.
39. Дізнання в митних органах.
40. Поняття і завдання митного органу
41. Перевірка документів, перевірка системи обліку і звітності як форми митного контролю.
42. Податки і збори, що стягуються митними органами.
43. Правовий статус Державної митної служби України.
44. Огляд і переогляд товарів, транспортних засобів, ручної поклажі і багажу.
45. Загальна контрабанда, склад злочину.

46. Регіональна митниця, митниця і митний пост.
47. Особистий огляд громадян.
48. Спеціальна контрабанда, склад злочину.
49. Мета, місце і час митного оформлення.
50. Митна вартість: завдання і функції.
51. Переміщення товарів через митний кордон України в міжнародних поштових і експрес відправленнях.
52. Взаємодія митних органів з іншими державними органами.
53. Усне опитування громадян, огляд територій і приміщень - як форми митного контролю.
54. Декларування.
55. Посадові особи митних органів України, їх правовий статус.
56. Особливі види мита і процедура їх застосування.
57. Митна статистика.
58. Поняття контрабанди, як кримінального злочину. Відповідальність за її скоєння.
59. Види та форми митних декларацій.
60. Митна вартість товарів і методи визначення митної вартості.
61. Атестація посадових осіб митних органів України.
62. Попередні операції.
63. Мито, види ставок мита, види мит.
64. Присвоєння спеціальних звань, припинення служби в митному органі.
65. Тимчасове зберігання.
66. Механізм тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
67. Правовий і соціальний захист посадових осіб митних органів України.
68. Правовий статус декларанта.
69. Сертифікат походження товарів, його форми, верифікація сертифікатів.
70. Застосування фізичної сили, спеціальних засобів і зброї посадовцями митної служби України..

71. Правовий статус митного брокера.
72. Визначення країни походження товарів.
73. Поняття митної території, митного кордону України.
74. Взяття проб і зразків товарів.
75. Нетарифні обмеження, що застосовуються Україною.
76. Основні принципи переміщення товарів і транспортних засобів.
77. Митні пільги передбачені МКУ.
78. Поняття і класифікація нетарифних обмежень.
79. Переміщення фізичними особами валюти.
80. Розпорядження товарами, транспортними засобами і грошовими коштами.
81. Механізм нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
82. Пропуск і оподаткування товарів, що вивозяться громадянами за межі митної території України.
83. Зберігання товарів і транспортних засобів на складах митних органів.
84. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності.
85. Види та форми митних декларацій.
86. Митний перевізник.
87. Переміщення дипломатичної пошти і консульської валізи через митний кордон України.
88. Порядок нарахування і сплати зборів, яке стягується за митне оформлення товарів та інших предметів при переміщення через МКУ.
89. Митні ліцензійні склади. Товари, що зберігаються на МЛС.
90. Гуманітарна допомога. Визначення, порядок здійснення митного контролю.
91. Міжнародне співробітництво у митній сфері.
92. Міжнародні стандарти у сфері спрощення та гармонізації митних процедур.

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ

Ввезення товарів і транспортних засобів на митну територію України, вивезення товарів і транспортних засобів за межі митної території України – сукупність дій, пов'язаних із переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України у відповідному напрямку;

Відмова на користь держави – митний режим, відповідно до якого власник відмовляється від товарів, що перебувають під митним контролем, без будь-яких умов на свою користь

Вільний обіг – розпорядження без митного контролю товарами і предметами, пропущеними через митний кордон України;

Декларант – юридична чи фізична особа, яка здійснює декларування товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;

Декларація митної вартості – заява особи митному органу за встановленою формою відомостей щодо митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України чи по відношенню до яких змінюється митний режим;

Експрес-перевізник – транспортна або транспортно-експедиційна компанія, створена відповідно до чинного законодавства України, що здійснює прискорене перевезення міжнародних вантажів та має всесвітню мережу з системою центральних та регіональних сортувальних станцій, комп'ютерну мережу відстеження проходження таких вантажів протягом усього часу доставки від відправника до одержувача;

Експорт – митний режим, відповідно до якого товари вивозяться за межі митної території України для вільного обігу без зобов'язання про їх повернення на цю територію та без встановлення умов їх використання за межами митної території України;

Єдиний митний тариф – систематизований звід ставок мита. Яким обкладаються товари та інші предмети, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі цієї території;

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) – діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України так і за її межами;

Зона митного контролю – місце, визначене митними органами в пунктах пропуску через митний кордон України або в інших місцях митної території України, в межах якого митні органи здійснюють митні процедури;

Зона спрощеного митного контролю – частина зони митного контролю з належним технічним та інформаційним обладнанням для здійснення контролю у спрощеному порядку;

Знищення або руйнування – митний режим, відповідно до якого товари, ввезені на митну територію України, знищуються під митним контролем чи приводяться у стан, який виключає їх використання, без справляння податків, установлених на імпорт, а також без застосування заходів нетарифного регулювання до товарів, що знищуються або руйнуються;

Імпорт - митний режим, відповідно до якого товари ввозяться на митну територію України для вільного обігу без обмеження строку їх перебування на цій території та можуть використовуватися без будь-яких обмежень;

Культурні цінності – об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України;

Магазин безмитної торгівлі – митний режим, відповідно до якого товари, а також супутні товарам роботи, не призначені для споживання на митній території України, знаходяться та реалізуються під митним

контролем у пунктах пропуску на митному кордоні України, відкритих для міжнародного сполучення, інших зонах митного контролю, визначених митними органами України, без справляння мита, податків, установлених на експорт та імпорт таких товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання;

Мито – непрямий податок, що стягується за товари, які переміщуються через митний кордон;

Митна варта – спеціальні підрозділи митних органів, призначені для боротьби з порушенням митних правил, охорони території, будівель, приміщень і споруд митних органів;

Митна декларація – письмова заява встановленої форми, яка подається митному органу і містить відомості щодо товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України, необхідні для їх митного оформлення або переоформлення;

Митна політика – це система принципів та напрямів діяльності держави у сфері забезпечення своїх економічних інтересів та безпеки за допомогою митно-тарифних та нетарифних заходів регулювання зовнішньої торгівлі;

Митна справа – порядок переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів, митне регулювання, пов'язане з встановленням та справлянням податків і зборів, процедури митного контролю та оформлення, боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил, спрямовані на реалізацію митної політики України, становлять митну справу;

Митна територія – територія зайнята сушею, внутрішніми і територіальними водами, повітряний простір над цими територіями, а також штучні острови і спорудження, що знаходяться в межах виключної морської економічної зони, на яку розповсюджується юрисдикція України;

Митне забезпечення – одноразові номерні запірно-пломбувальні пристрої, печатки, штампи, голографічні мітки та інші засоби

ідентифікації, що використовуються митними органами для відображення та закріплення результатів митного контролю та митного оформлення;

Митне оформлення – виконання митним органом дій (процедур), які пов'язані із закріпленням результатів митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, і мають юридичне значення для подальшого використання цих товарів і транспортних засобів;

Митне право – комплексна галузь права, яка являє собою систему правових норм, що регулюють суспільні відносини у сфері митної політики і митної справи;

Митний контроль – сукупність заходів, що здійснюються митними органами в межах своєї компетенції з метою забезпечення додержання норм цього Кодексу, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку;

Митний пост – структурний підрозділ регіональної митниці, митниці, який безпосередньо здійснює митний контроль та оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;

Митний режим – сукупність норм, встановлених законами України з питань митної справи, що залежно від заявленої мети переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України визначають порядок такого переміщення та обсяг митних процедур, які при цьому здійснюються;

Митний склад – митний режим, відповідно до якого ввезені з-за меж митної території України товари зберігаються під митним контролем без справляння податків і зборів і без застосування до них заходів нетарифного регулювання та інших обмежень у період зберігання, а товари, що вивозяться за межі митної території України, зберігаються під митним контролем після митного оформлення митними органами до фактичного їх вивезення за межі митної території України;

Митниця – митний орган, який безпосередньо забезпечує виконання законодавства України з питань митної справи, справляння податків і зборів та виконання інших завдань, покладених на митну службу України;

Митні органи – спеціально уповноважені органи виконавчої влади в галузі митної справи, на які відповідно до цього Кодексу та інших законів України покладено безпосереднє здійснення митної справи;

Митні правила – встановлений законодавством України порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України;

Митні правовідносини – урегульовані митно-правовими нормами суспільні відносини, що виникають між фізичними та юридичними особами з одного боку і митними органами з іншої, при переміщенні товарів і транспортних засобів через митний кордон України;

Митні процедури – операції, пов'язані із здійсненням митного контролю за переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України, митного оформлення цих товарів і транспортних засобів, а також із справлянням передбачених законом податків і зборів;

Митно-правові норми – встановлені державою правила поведіння, за допомогою яких регулюються суспільні відносини, що виникають при переміщенні товарів і транспортних засобів через митний кордон України

Орган дізнання – установа (Державна митна служба, митниця) або посадова особа цієї установи, що уповноважена на провадження дізнання;

Перевізник – особа, зареєстрована як суб'єкт підприємницької діяльності, яка в установленому законом порядку, з використанням належних їй або найманих нею транспортних засобів переміщує товари через митний кордон України або здійснює перевезення товарів, що перебувають під митним контролем, між митними органами на території України;

Переміщення товарів через митний кордон України у вантажних відправленнях – переміщення товарів через митний кордон України при здійсненні експортно-імпортних операцій, а також інших операцій,

пов'язаних із ввезенням товарів на митну територію України, вивезенням товарів за межі митної території України або переміщенням їх митною територією України транзитом;

Переміщення товарів через митний кордон України у міжнародних експрес-відправленнях – переміщення товарів та інших предметів, належним чином упакованих, що перевозяться експрес-перевізником будь-яким видом транспорту з метою доставки одержувачу у визначений термін;

Переміщення товарів через митний кордон України у міжнародних поштових відправленнях – переміщення товарів через митний кордон України в упакованих та оформлених відповідно до вимог актів Всесвітнього поштового союзу та Правил користування послугами поштового зв'язку листах, бандеролях, спеціальних мішках з позначкою "М", дрібних пакетах, поштових посилок, відправленнях прискореної пошти з позначкою "EMS", які приймаються до пересилання за межі України, доставляються в Україну або переміщуються територією України транзитом підприємствами поштового зв'язку;

Переміщення товарів через митний кордон України у несупроводжуваному багажі – переміщення через митний кордон України товарів, що належать громадянам, окремо від цих громадян або уповноважених ними осіб з оформленням багажних документів;

Переміщення товарів через митний кордон України у ручній поклажі – переміщення через митний кордон України товарів, що належать громадянам, у пасажирських відділеннях (салонах) транспортних засобів, якими прямують ці громадяни або уповноважені ними особи, без оформлення багажних документів;

Переміщення товарів через митний кордон України у супроводжуваному багажі – переміщення через митний кордон України товарів, що належать громадянам, у багажних відділеннях транспортних

засобів, якими прямують ці громадяни або уповноважені ними особи, з оформленням багажних документів;

Переробка за межами митної території України – митний режим, відповідно до якого товари, що перебувають у вільному обігу на митній території України, вивозяться без застосування заходів тарифного та нетарифного регулювання з метою їх переробки за межами митної території України та наступного повернення в Україну.

Переробка на митній території України – митний режим, відповідно до якого ввезені на митну територію України товари, що походять з інших країн, піддаються у встановленому законодавством порядку переробці без застосування до них заходів нетарифного регулювання, за умови вивезення за межі митної території України продуктів переробки відповідно до митного режиму експорту;

Предмети – особисті речі, товари, транспортні засоби та окремі номерні вузли до них, що переміщуються через митний кордон України;

Предмет митного права – суспільні відносини, що виникають у зв'язку і з приводу переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України;

Принципи митного права – вихідні нормативно-керівні засади митно-правового регулювання або основні керівні ідеї, що пронизують митне законодавство;

Представництво іноземної фірми – акредитована в установленому законодавством порядку в Україні особа, яка на підставі відповідних належним чином оформлених повноважень представляє в Україні інтереси юридичної особи - нерезидента;

Пропуск товарів і транспортних засобів через митний кордон України – дозвіл митного органу на переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України з урахуванням заявленої мети такого переміщення після проведення митних процедур;

Регіональна митниця – митний орган, який на території закріпленого за ним регіону в межах своєї компетенції здійснює митну справу та забезпечує комплексний контроль за дотриманням законодавства України з питань митної справи, керівництво і координацію діяльності підпорядкованих йому митниць та спеціалізованих митних установ і організацій;

Реекспорт – митний режим, відповідно до якого товари, що походять з інших країн, не пізніше ніж у встановлений законодавством строк з моменту їх ввезення на митну територію України вивозяться з цієї території в режимі експорту;

Реімпорт - митний режим, відповідно до якого товари, що походять з України та вивезені за межі митної території України згідно з митним режимом експорту, не пізніше ніж у встановлений законодавством строк ввозяться на митну територію України для вільного обігу на цій території;

Спеціальна митна зона – митний режим, відповідно до якого до товарів, які ввозяться на території відповідних типів спеціальних (вільних) економічних зон із-за меж митної території України, а також до товарів, які вивозяться з території зазначених зон за межі митної території України, не застосовуються заходи тарифного і нетарифного регулювання, якщо інше не передбачено законом;

Спеціально виготовлене сховище (тайник) – сховище, виготовлене з метою незаконного переміщення товарів через митний кордон України, а також обладнані і пристосовані з цією ж метою конструктивні ємності та предмети, які попередньо піддавалися розбиранню, монтажу тощо;

Судно каботажного плавання - судно, яке без заходу до портів інших держав здійснює каботажні перевезення між портами України, а також судно флоту рибного господарства, яке здійснює рибогосподарську діяльність у межах Азово-Чорноморського басейну;

Тимчасове ввезення (вивезення) - митний режим, відповідно до якого товари можуть ввозитися на митну територію України чи вивозитися за

межі митної території України з обов'язковим наступним поверненням цих товарів без будь-яких змін, крім природного зношення чи втрат за нормальних умов транспортування;

Товари - будь-яке рухоме майно (у тому числі валютні цінності, культурні цінності), електрична, теплова та інші види енергії, а також транспортні засоби, за винятком транспортних засобів, що використовуються виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України;

Транзит – митний режим, відповідно до якого товари і транспортні засоби переміщуються під митним контролем між двома митними органами або в межах зони діяльності одного митного органу без будь-якого використання таких товарів і транспортних засобів на митній території України;

Транспортні засоби - будь-які засоби авіаційного, водного, залізничного, автомобільного транспорту, що використовується виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України;

Уповноважена особа – особа, яка на підставі договору або належно оформленого доручення, виданого власником товарів і транспортних засобів, наділена правом вчиняти дії, пов'язані з пред'явленням цих товарів і транспортних засобів митним органам для митного контролю та митного оформлення при переміщенні їх через митний кордон України, або іншим чином розпоряджатися зазначеними товарами і транспортними засобами.

Фактурна вартість – вартість товарів, яка фактично сплачена чи підлягає сплаті або повинна компенсуватися зустрічними поставками товарів та зазначається в рахунку-фактурі відповідно до умов зовнішньоторговельної угоди купівлі-продажу або міни.

ЛІТЕРАТУРА:

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Митний кодекс України № 4495 від 13 березня 2012 року // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 44–48. – Ст. 552.
2. Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції: Закон від 17.07.1997 № 468/97–ВР // Офіційний вісник України. – 1997. – № 41. – С. 24 від 24.10.1997.
3. Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну: Закон від 22.12.1998 № 332–XIV // Офіційний вісник України. – 1999. – № 7. – С. 27 від 05.03.1999.
4. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон від 22.12.1998 № 330–XIV // Офіційний вісник України. – 1999. – № 7. – С. 28 від 05.03.1999.
5. Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту: Закон від 22.12.1998 № 331–XIV // Офіційний вісник України. – 1999. – № 7. – С. 67 від 05.03.1999.
6. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII // Відомості Верховної Ради. — 1991. — № 29. — Ст. 377.
7. Класифікатор митних органів, їх структурних підрозділів, митних організацій, спеціалізованих навчальних закладів та науково-дослідної установи митної служби України : Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 20.09.2012 № 1011 // Офіційний вісник України. – 2012. - № 60. – Ст. 2457
8. Про затвердження Примірної структури регіональної митниці, митниці та Вимог до штатної структури регіональної митниці, митниці. Наказ Державної митної служби України від 05.12.11 № 1025 // <http://yurist-onlin.com/law/19012>

9. Положення про митний контроль та митне оформлення міжнародних поштових відправлень : затверджене наказом Державної митної служби України, Державного комітету зв'язку та інформації України від 27.10. 1999р. № 680 // <http://yurist-onlin.com/law/19012>

МІЖНАРОДНІ КОНВЕНЦІЇ І ДОГОВОРИ:

10. Конвенція про номенклатуру для класифікації товарів в митних тарифах (Брюссель, 15.12. 1950 р.).

11. Конвенція про оцінку товарів в митних цілях (Брюссель, 15.12. 1950 .).

12. Конвенція про митні пільги для туристів (Нью-Йорк, 04.06. 1954).

13. Протокол до Конвенції про номенклатуру для класифікації товарів в митних тарифах (Брюссель, 01.07. 1955 р.).

14. Митна конвенція про міжнародний транзит товарів (Конв. ІТІ) (Відень, 07.06.1971 р.).

15. Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу для попередження, розслідування і покарання за митні правопорушення (Найробі, 9 червня 1977 р.).

16. Конвенція ООН про міжнародні змішані перевезення вантажів (27.05.1980).

17. Міжнародний договір про Гармонізовану систему опису і кодування товарів (ГС) (Брюссель, 14.06.1983 р.).

18. Угода про застосування митних документів при прямому автомобільному сполученні при перевезенні вантажів (17. 11.1983 р.).

19. Конвенція ООН по боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин (Відень. 20 грудня 1988 р.).

ПІДРУЧНИКИ ТА НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ:

20. Митна безпека : підручник / Т. В. Калінеску. – О. О. Недобєга. – В. С. Альошкін ; Східноукр. нац. Ун-т ім. Володимира Даля. – Сєверодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2014. – 335 с.

21. Митна політика та митна безпека України : монографія / за заг. ред. д. е. н. проф. П. В. Пашка, д.е.н.доц. І. Г. Бережнюка. – Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2013. – 338 с. – (Митна справа в Україні).

22. Митна справа : навч. посіб.-практикум / за заг. ред. проф. О. Є. Кузьміна. – К. : Каравела. – 2014. – 232 с.

23. Митна справа : посібник-практикум / О. Є. Кузьмін. – О. Г. Мельник, О. Ю. Григор'єв. – [та ін.] ; за заг. ред. проф. О. Є. Кузьміна. – К. : Каравела, 2014. – 232 с.

24. Митна справа : навч. посіб. / [О. Є. Кузьмін та ін.] ; Нац. Ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Вид-во Львів. Політехніки, 2015. – 230 с.

25. Митна справа : підручник / [А. І. Крисоватий та ін. ; за ред. А. І. Крисоватого] ; Терноп. нац. екон. Ун-т., Ф-т фінансів, Каф. податків і фіскал. політики. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2014. – 539 с.

26. Митне обслуговування міжнародної економічної діяльності в умовах євроінтеграції: теоретичні положення і методичні підходи до практичних і лабораторних занять : навч. посіб. / [О. Є. Кузьмін та ін.] ; Нац. Ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Міські інформ. Системи, 2015. – 161 с.

27. Митне право : навч.-метод. посіб. / В. Т. Білоус, О. О. Кузьменко, Н. І. Блащук. – Ірпінь : ВЦ НУДПСУ, 2012. – 105 с.

28. Митне право Європи : хрестоматія / Держ. ВНЗ «Ужгород. нац. ун-т» ; [уклад. Л. М. Дорофєєва]. – Ужгород : Бреза, 2014. – 526 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА:

29. Батанова Л. О. Адміністративні стягнення за порушення митних правил : проблеми застосування // Митна справа. – 2014. – №1. – С. 42–47.

30. Биков І. О. Формування інституту митної вартості в митному законодавстві // Митна справа. – 2015. – №2. – С. 75-82.
31. Биков І. О. Європейські митні стандарти / І. О. Биков // LEX PORTUS № 1(3) 2017. - С. 147-155.
32. Біленець Д. А. Процедури у пунктах пропуску як елемент реалізації правового режиму зони митного контролю // Митна справа. – 2015. – №3. – С. 44-49.
33. Білуха М. Т. Митний контроль : організація і методологія / М. Т. Білуха, Т. В. Микитенко // Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка, право). – 2014. – №1(64). – С. 181-187.
34. Годованець О. В. Фінансово-економічний механізм здійснення митного контролю // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. – №11. – С. 12- 17.
35. Годяк А. І. Особливості провадження в справах про порушення митних правил в суді першої інстанції // Митна справа. – 2015. – №3. – С. 49-54.
36. Дегтярьова С. В. Поняття й ознаки митного контролю в Україні // Митна справа. – 2015. – №1. – С. 58-64.
37. Додін Є.В. Виникнення та становлення митного права України / Є.В. Додін // Митна справа. – 2013. - № 1. – С. 10-14.
38. Додін Є.В. Місце відповідальності за порушення митних правил у структурі юридичної відповідальності / Є.В. Додін // Митна справа. – 2013. - № 2. – С. 18-24.
39. Допілка В.О. Становлення поняття «контрабанда» в історії законодавства України В.О. Допілка // Митна справа. – 2012. - № 3. – С. 74-79.
40. Мищенко І.В. К вопросу о применении принципа диспозитивности в таможенном праве Украины в контексте

реформирования таможенного законодательства // Административное право и процесс. 2016. № 1. С. 60 - 64.

41. Міщенко І. В. Митний статус товарів як елемент митного режиму // Митна справа. – 2014. – №5. – С. 29-34.

42. Міщенко І.В. Проблемні аспекти організації та провадження діяльності митного брокера в контексті дерегуляції господарської діяльності України // Митна справа. – 2015. – №5. – С. 29-35.

43. Марценко Н. С. Концептуальні основи правової регламентації міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом / Н. С. Марценко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. – 2018. - №49. – С. 46-56.

44. Кобушко І. М. Спрощення та гармонізація митних процедур як фактори збільшення обсягів зовнішньої торгівлі держави / І. М. Кобушко, О. В. Ільченко, С. І. Денисенко // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – №10 (172). – С. 28-44.

45. Романенко В.В. Класифікація нетарифних засобів регулювання зовнішньої торгівлі / В.В. Романенко // Митна справа. – 2012. - № 3. – С. 49-55.

INTERNET-ДЖЕРЕЛА:

46. Верховна Рада України <http://www.rada.gov.ua/>.

47. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.

48. Постійне представництво України при ООН
<http://www.uamission.org/>

Навчально-методичне видання

Укладач:

кандидат юридичних наук,

Наталія Степанівна Марценко

МИТНЕ ПРАВО

Методичні вказівки

Методичне видання спрямоване на самостійне вивчення і засвоєння студентами спеціальності 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті) теоретичної основи та практичного матеріалу з дисципліни «Митне право», аналізу внутрішнього та міжнародного законодавства, судової практики, що спрямовані на вирішення теоретичних та практичних проблем у сфері застосування норм митного права.

